

ŠKOFIJSKI LIST

108.

Pastoralne konference leta 1918.

(† Anton Bonaventura, škof.)

I.

Akoravno je bilo leto 1918. iz mnogih razlogov za pastoralne konference posebno neugodno, sem vendar do današnjega dne (19. nov.) dobil obsežne in pregledne zapisnike od konference v Ljubljani in še od 14 dekanij. Druge dekanije so zaostale ne iz nemarnosti, ampak radi nepremagljivih lokalnih okolnosti, posebno radi hude bolezni, ki je pograbila duhovnike in vernike.

V imenovanih krajih se je konferenc udeležilo 367 duhovnikov; 39 pa je radi bolezni popolnoma izpričanih; le o 5 se ne ve, zakaj so izostali. Na prvo vprašanje imam 55 jako dobrih, deloma izredno obsežnih odgovorov; casus je rešilo dobro 50 gospodov.

Najbolje so odgovorili gospodje: Cegnar (stolni vikar), Frančič (Stara Loka), Gornik (Stari trg pri Ložu), Gorše (Idrija), Klemenčič (Stari trg pri Ložu), župnik Lakmayer (Preddvor), Lesar (Črni vrh nad Idr.), Osolnik (Čemšenik), Petrič (kapl. Ribnica), Skubic (Žiri), Sušnik (Ig), Šimenc (Predoslje), Terčelj (Škofja Loka), Zor (Srednja vas), dr. Zupan (Sora), Žužek (kapl. Planina).

II.

Res, o vzgoji mladine so gospodje že na več konferencah razpravljali, in sicer od raznih strani. Letošnje vprašanje je bilo nujno potrebno, ker so gospodje zdihovali, da se je mladina izpod 20. leta nenavadno izpridila, in sicer tem bolj, čim dalje je vojska trajala. Z vprašanjem sem nameraval, izpodbuditi gospode na resno in okolnostim primerno delo po vsej škofiji.

Iz pismenih odgovorov in tudi iz stvarnih, resnih razprav sem spoznal, da gospodje vzgojno nalogo vedno bolj globoko umevate. Semtertja je zapisan očitek, da gospodje premalo čitajo in uvažujejo vzgojno domačo in tujo literaturo.

Deloma bi ta očitek mogel biti resničen. Vendar pa posnamem iz nekaterih elaboratov, da se dotični gospodje s knjigo precej bavijo. Poznajo navodila v obeh sinodah in v instrukciji, prečitali so moje vzgojne knjižice, navajajo nauke iz knjig obeh profesorjev Ušeničnikov in tudi iz nemške literature.

Poudarjali so gospodje, koliko vpliva pri vzgoji osebnost katehetova. Vikar Cegnar piše: „Gotovo je, da je uspešno sredstvo, ki je marsikaterega dijaka obvarovalo zablodnje, tudi oseba katehetova, ker jim ta ni posebljena črka in paragraf, ampak oseba resnega in skrbnega očeta. Ta oseba je ostala tudi pozneje marsikateremu dijaku ljub spomin, kar je le v prid njegovemu verskonravnemu življenju. O tem pričajo marsikatera pisma, ki jih pišejo pozneje bivši dijaki s kakega vseučilišča svojemu katehetu.“

Pri mnogih konferencah so gospodje poudarjali, naj bo katehet do učencev, posebno do onih v ponavljavni šoli prijazen in ljubezniv, ne pa oduren in sirov. Tudi krščanski nauk naj v tej šoli razlaga kar se da zanimivo, da bodo otroci nauk radi obiskovali in se te ure veselili. Potem bo mogoče, da bodo otroci ostali radi v prepotrebem stiku z gospodom tudi po dovršenih šolskih letih. O tem piše stvarno in utemeljeno n. pr. gosp. Petrič, kaplan v Ribnici:

„Šole povzročé marsikateremu vzgojitelju nemalo sitnosti in preglavic. Saj je v taki šoli zbrana ravno mladina one razburkane dobe, onih ‚neumnih‘ in ‚nerodnih‘ let, zato pa vzgojevanje med razposajenci od 12 do 18 let ni ravno mikavno in lahko... Kako naj nastopi vzgojitelj? Pridobil si bo srca, ako pred mladim, življenja polnim svetom nastopi živahno, odločno, možato, previdno, ljubeznivo. Mladi ljudje bodo kmalu spoznali, da jim hoče vzgojitelj le dobro, pa se bodo zanj ogreli in ga vzljubili. Vzgojitelj naj bo do svojih učencev zaupljiv... močno bo

vplivalo na voljo mladega človeka, ako ga bo katehet nagovoril semtertja tudi izven šole, ako bo potrpel s slabo nadarjenim; ako ga ne bo preziral, zaničeval, mu dajal poguma in pohvalil tudi manjši napredek. Velika hiba je, da vzgojitelji premalo proučujejo in zato premalo poznajo duševne posebnosti mladostnih učencev v „razburkani dobi“. Kolikokrat n. pr. se dogaja, da katehet zanikrneža ali slabo nadarjenega samo graja, samo vpije nad njim, ga zaničuje, ali javno sramoti vpričo tovarišev — potem ni čuda..., da je razkol med učencem in vzgojiteljem vedno večji. Vzgojitelj je morebiti celo zadovoljen, da se takega reveža čim prej iznebi, mladenič in mladenka pa še bolj, da sta ga prosta; v nju srcih pa ostaneta gnev in nevolja, ki jo gojita do bivšega vzgojitelja, iz vseh opominov se norčujeta in ni čudno, če zabredeta.“

„Katehet bo poskušal obvarovati in pospeševati versko-nravno življenje izročene mu mladine predvsem s temeljitim, skrbno in vestno pripravljenim, posameznim šolam primernim veroukom sploh, zlasti pa še z natančnim poukom v katoliškem pravoslovju. Zakaj mladina od 12. do 20. leta povečini že stopa v praktično življenje. Podane nauke v šoli že vse drugače presoja... Glavni namen vzgojitelja bo tedaj v vseh teh šolah: nauke navezovati na življenje, hkrati stopati na apologetično polje..., da se mladi ljudje vedno bolj utrjujejo v verskem prepričanju in da se njihova volja pridobiva za krščansko življenje... Katehet bo nadalje razlagal hierarhijo katoliške Cerkve, njeno bogoslužje, zlasti pa privajal mlade ljudi pobožno se udeleževati službe božje in živeti s Cerkvijo... ljubeznivo jih bo vabil in klical za enkrat vsaj vsak mesec k sv. Zakramentom...“

Da, prevažno je, da katehet mladino prepriča, kako neobhodno potrebno je, hoditi k sv. maši in k pridigam, prejemati pogostokrat sv. zakramente, častiti Marijo Devico in presv. Srce Jezusovo, da otroke na vse te pobožnosti navadi in bodo nekako čutili potrebo se jih udeleževati. Tako notranje razpoloženje bo mlade ljudi v krščanskem življenju obvarovalo tudi v letih, ko več v šolo ne hodijo. O vsem tem so gospodje pri konferencah mnogo lepega in primerne povedali.

Skoraj pri vseh konferencah so gospodje govorili, kako nujno potrebno je, da je duhovnik vedno v stiku in prijateljski zvezi z mladino. To pa doseže po Marijinem vrtcu, po Marijinih družbah, po izobraževalnih društvih in njihovih odsekih. Toda vsa ta društva mora duhovnik

prav voditi, kakor se je razpravljalo na zadnjem katoliškem shodu in točno opisuje „Instructio Labacensis“ (pg. 126—161, 174—184). Res, duhovnik mora veliko čitati, študirati, za predavanja se pripravljati in delati! Toda ali nas ne bo navduševala ljubezen do Cerkve in do ljudstva, posebno do mladine in ali nam za ves ta neprestani trud ne bo dajala moči sv. Evharistija?

Pri več konferencah so gospodje uvaževali tudi premožen vpliv družine same na vse njene člane. Želel bi, da bi ravno vpliv družine same še bolj proučili, zato bom za prihodnje leto zastavil primerna konferenčna vprašanja.

H koncu naj še omenim, da so se nekateri gospodje dotaknili tudi spolnega vprašanja. Zdi se mi, da gospodom dotično navodilo v drugi sinodi (Synod. II. pg. 84—104) in v instrukciji (pg. 23—34) nič kaj ne ugaja, in ker je zadeva zares izredno kočljiva, zato o tem vprašanju vsaj za sedaj več ne govorim. Upam v pomoč božjo, da bom mogel po vojski na drug način obvarovati mladino a peccato isto eiusque funestis sequelis.

III.

Ponatisniti bi mogel precej pismenih odgovorov. Izbral sem pa elaborat Filipa Terčelja, kaplana v Škofji Loki, ker dobro in živahno razpravlja tudi o pripomočkih za mladino, katere smo premalo uvaževali, ki se mi pa vendarle zde dalekosežni in zelo pomenljivi. Dodam naj tudi kratko, pa temeljito in zanimivo razpravo Josipa Šimenca, kaplana v Predosljih.

Kako naj se v verskonravnem življenju obvaruje in pospešuje mladina obojega spola od 12. do 20. leta?

1.

Tunc, oblati sunt Jesu parvuli, ut manus eis imponeret et oraret. Et cum imposuisset manus, ecce adolescens accedens ait: Magister bone, quid boni faciam, ut habeam vitam aeternam. Qui dixit ei: Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. Dixit illi adolescens: mandata haec custodivi a juventute mea, quid adhuc mihi deest. Jesus autem intuitus eum, dilexit eum.

Mat. 19, 13—21.

Bilo je na dan prvega sv. obhajila. V dolgi vrsti so prihajali belooblečeni otroci prvič k svojemu Prijatelju. Zvonovi so veselo zvonili, srca otroška so veselja koprnela in celo v duše onih, ki so že pozabili na ta svoj dan, se je natihoma ukradel žarek radosti. — Nagovor pred prvim sv. obhajilom! Kje je duhovnik, da bi ga

ne govoril s solznimi očmi, veseljapolnim srcem? Veseljapolnim? — Da, veselja, pa tudi žalosti in skrbi. Zakaj? Pred seboj jih ima danes nedolžne, nepokvarjene svete angele — in čez nekaj let? Koliko bo še angelov izmed njih, koliko nedolžnosti bo še sijalo iz njih oči in koliko vere bo še tlelo v njih srcih? Ali se ne bo pisalo o marsikom kot o evangeljskem mladeniču: *Audivit — et abiit tristis!*

Čez nekaj let pa bodo tudi ti prvoobhajanci odhajali na nevarno pot — kot mladi Tobija, prišli bodo na razpotje kot Heraklej, v podobne skušnjave kot Samson, v trpljenje kot bratje Makabejci. Kdo naj jih čuva v teh odločilnih dobah in kako naj jih čuva v njihovem poštenju in veri — to je najvažnejše vprašanje, eminentno dušnopastirska maksima.

A. Tobija.

Odpravljal se je mladi Tobija na pot in očemu je iskal moža, ki naj bi ga spremljal.

Takole tožijo matere: Naš je pa že tak, da ga ni mogoče krotiti. Vše prebrska, povsod stika, eno minuto ni pri miru! Jaz ne vem, zakaj se je zadnji čas tako spremenil! Pa smo potolažili matere, češ: Saj so vsi taki! Je že splošna slabost vseh takih ptičev okrog 12. leta! In so v resnici dečki in deklice v teh letih podobni ptičem, ko se jih v jeseni loti neko hrepenenje po drugem svetu, pa najsi bo še tako daleč.

Učeni možje pa pravijo: otroci so prišli v dobo pubertete. Pa se tudi v resnici opazuje, zlasti pri deklicah v teh letih, neka velika radovednost. Evine hčere in Adamovi otroci začno že raje premišljevati o fizioloških skrivnostih kot pa o verskih. Tudi se opazuje neka hitrost in nepotrebna naglica v molitvi in verskih vajah sploh. Otroci so stopili v defenzivo s peklenskim strategom. Velika dolžnost duhovnika-kateheta je, da začne vse priprave za ta boj. On mora biti otrokom general v boju, ki ga bojuje naš Generalissimus — Gospod luči — z otroki teme. *Causa belli* so: globoka vera in nedolžnost, katerih satan ne more videti. In ti dve najvažnejši postojanki mora duhovnik-katehet utrditi. Pa kako?

Utrdimo učencem vero!

Vera mora biti otroku kompas življenja, Doseči je treba, da otrok ni veren samo v petek od 9. do 10. ure zjutraj, ko je v šoli krščanski nauk, ampak da je praktičen kristjan vedno in povsod.

Zato je prva dolžnost katehetova: Glej, da verouk, ki ga učiš, ne bo religija papige! Es

sind viele Kinder, die kennen die Namen von Tugenden und Lastern ganz auswendig, aber sie erkennen sie im Leben nicht, noch viel weniger in der eigenen Seele (Förster: Jugendlehre 89).

Ergo non scholae, sed vitae!

Ravno v teh letih (12) se obravnava v šoli poleg katekizma tudi novi in stari zakon. Vsak dogodek v sv. pismu je živa slika, ki nehote vabi otroka k imitaciji. Treba je le narediti most „vom Höchsten zum Einfachsten“. Saj Kristus sam pravi: *Exemplum dedi vobis!* — Vzemimo samo oni najbolj tragični moment odrešilne drame: Kristus na križu! Koliko refleksij!

„Oče odpusti jim,“ „sin, glej tvoja mati,“ „v Tvoje roke izročim svojo dušo.“ Ti predmeti sami požive silovito versko življenje otrokovo, ko pride otrok sam v podobne slučaje, kadar je treba odpuščati sovražnikom, ljubiti starše itd. To je didaktična stran verstva. Sed *fides sine operibus mortua!*

Poglejmo še praktično udejstvovanje resnic naše sv. vere v življenju dečkovem, in sicer najprej *media ordinaria* udejstvovanja.

Non vos relinquo orphanos, te poslovilne besede Gospodove veljajo zlasti otrokom, ki so posegli v prvi boj s strastmi. Tako uči sv. Križostom: *Quisquis aestuat, adeat fontem S. Eucharistiae et ardorem temperet; nam aestum fugat et adusta omnia in pueris refrigerat.* (Hom. in Jo. 2.)

Zato je in ostane pogostno prejemanje svetega Rešnjega Telesa najtrdnější steber, ki brani tudi otroku vero v verskih dvomih, ki se začno — čeprav še ne izrazito — v teh letih pojavljati. Želeti bi pa bilo, da bi se vsaj pred skupnim sv. obhajilom otroke poljudno pripravilo na prejem — kajti črka mori, duh pa je, ki oživlja.

Podobno velja o sv. spovedi: *Post annos pubertatis confessio frequentior vehementer commendatur. Ergo omnes amicos iuventutis obsecramus, ut seposito commodo in se suscipiant labores, qui cum frequentiori confessione parvulorum conjuncti sunt, tako določuje naša Instructio pastoralis pg. 34.* — Redno se zahteva za pouk takih spovedencev več priprave, kot za odrasle. To so *media ordinaria*, s katerimi se krepi in ohrani vera v onih letih, ko se vzbudi fomes peccati.

Med šolskim letom je kajpada pogostno prejemanje svetih zakramentov med šoloobveznimi učenci nekaj samoposebi umevnega. Kontrola, disciplina in vedni stik z otroki omogočujejo katehetu, da se načrt lahko v popolni meri izpelje. — Pa pridejo počitnice, otrok ni v šolo,

starejši že izstopajo iz šole. — Kaj pa v tem slučaju?

V tem slučaju se je treba pa še oprijeti drugih pripomočkov (media extraordinaria), da ni ves uspeh med letom zastoj. Treba je mladino organizirati. Pa kako! Najbolj navadno se to zgodi v „Marijinem vrtcu“, kjer lahko učenci z besedo in zgledom pomagajo drug drugemu. Pa je že tako, da marsikateri „odrasli“ — torej ravno najbolj varstva potrebni — začno počasi postrani gledati „Vrtec“, češ, to je za hlačmane 8 let stare. Tukaj je umestna razdelitev „Vrtca“ ali pa — in to velja v prvi vrsti za počitnice in za mestne oz. obrtne kraje, ustanové naj se „zaposlovalni tečaj“ za mladino. Kaj je to zaposlovalni tečaj?

Počitnice so za marsikoga bile že grob nedolžnosti. Potepanje, pohajkovanje, stikanje, slabi pogovori — nabiranje drv itd. po gozdovih — vse to večkrat nakoplje otrokom bolezni, ki jo definirajo kot „Seelenkatarrh“. Zato je treba zlasti odrasle, ki stoje z eno nogo že na šolskem pragu, zaposliti. Kako? Pri nas se je ta poizkus takole obnesel:

Dečki od 12. do 14. leta so se — na prošnjo staršev — zglasili za tečaj. Vseh skupaj 32. Vsak četrtek zjutraj imajo vsi v bližnji podružni cerkvi sv. mašo. Pred mašo je spoved, med mašo sv. obhajilo — potem pa prav kratek nagovor, ki naj se vrši v obliki pogovora ob vrnitvi iz cerkvice.

Popoldne se pa zbero ob 4. uri otroci v društvu in tu se začne tečaj. Ves red sloni na principu: *Miscere utile dulci* in pa auf dem Interesse des Kindes an der Selbstdisziplin. — Zato si sami izvolijo vodnika, ki pred vsakim tečajem poroča o zadržanju součencev med tednom, o uspehih in neuspehih dela in o tekočih zadevah. Nato sledi kratek verskoekshortativni nagovor, katerega naj bi katehet navezal na kako zanimivost iz narave. Iz tega nagovora se povzamejo sklepi, ki so obvezni za prihodnji teden (n. pr.: Ta teden plača vsak, kdor zakolne, 4 v, ali kaj podobnega). — Nato sledi poučno-zabavni del: odlomek iz realij, uganke, pravljice, pesmi, petje in končno telovadba. Že zanimanje za snov, s katerim se udeležujejo dečki teh tečajev, obilno povrne ves trud. Poleg tega je pa ravno tak tečaj ono sredstvo, ki zaposli otroke na poštenih, poučnih predmetih in jih varuje pred klatenjem in stikanjem za različnimi skrivnostmi. Koliko se da ravno v obliki naravoslovja lahko poživiti vera pri teh tečajih — kar je večkrat med letom v šoli nemogoče! Posebno

lep uspeh pa rodi v določenih mejah auto-kontrola med dečki, kar je za moralo velikega pomena. Ravno to samonadzorstvo odpre duhovniku vire nevarnosti, katerih bi sam ne zasledil. Saj je znano, da se n. pr. ravno pri kopanju marsikaj dečkov skvari. Zato smo tako določili: Vsi se gredo kopat pod katehetovim nadzorstvom, za vse se oskrbe plavalne hlačice itd. In marsikatera nerodnost se je odpravila.

Čuvajmo učencem poštenje!

Kar velja o verskem, isto velja tudi o moralnem življenju dečkov oz. deklic. Merodajen je za moralo nauk, da segajo moralne zablode poznejših let prav med šolske klopi. Kar človek v mladosti seje — to v starosti žanje. Zato je treba te vrste mladino tako vzgojiti, dass sie nicht nur sollen, sondern auch selber wollen, ja wollen müssen. (Förster: Jugendl. 89.) Ko pride otrok v dobo pubertete, ga več ne straši „bavbav“, in tudi bonboni nimajo nanj več one privlačne sile, kot v dnevih „cukrčkov“. Zato je treba vzgojiti trdno voljo, ki ga drži pokoncu tudi v dnevih moralnih nevarnosti.

Opozoriti je treba na slabo družbo, slabe knjige, slike; v spovednici zasebno obravnavati juxta necessitatem pojave njihove telesne spremembe in iz nje izvirajočih skušnjav, občutkov etc. Posebno je pa paziti, da se med otroci samimi ne širi pohujšanje „denn es kann eben die Schule sein, wo moralische Erkrankungen einzelner Gruppen sofort zu moralischen Epidemien werden“. Neposrednji osebni stik z dečki in njih starši, vpogled v domače družinske razmere in v otrokovo dušo — veliko pripomore, da preskrbimo našim Tobijem dobrega spremljevalca na nevarnem potu — med svet.

B. Heraklej na razpotju.

Ko je pa bilo vse pripravljeno, je rekel angel Tobiju: Peljal bom tvojega sina zdravega tja in zdravega bom pripeljal nazaj. Tobija pa je odgovoril in rekel: Srečno potujta in Bog bodi na vajini poti in angel Njegov naj hodi z vama.

Pišejo se izstopnice! Zadnjikrat gredo učenci v šolo. Ta neposredni korak izpod šolske palice v svobodni svet je zelo velikega pomena. Mladina sama bi se čudila, ako se ne bi za ta odločilni trenutek zanimali tudi — in to v prvi vrsti — dušni pastirji. So pa tudi ravno ti trenutki eni izmed onih, ko pade seme na rodovitna tla, ker je habitualna dispozicija v učencih še prav posebno ugodna. Saj je vsakemu evidentno, da se ravno z izstopom iz šole bliža najbolj kritičen čas za vero in moralo. — Ergo carpe diem!

Posredna — dejal bi — daljna priprava na ta trenutek naj se začne že med letom. Koder so ponavljalne šole, naj vzame katehet v roko knjigo „Mladeničem“ oz. „Dekletom“ in naj vsako uro prepričevalno govori o posameznih oddelkih.

Ravno po tej metodi se seznanijo učenci z nevarnostmi v življenju, vpogled dobijo v naša nabožna in politična društva, kar je za življenje velikega pomena. V slučaju pa, da prestopijo učenci na druga izobraževališča, n. pr. gimnazije, realke, obrtno šolo itd., je dolžnost kateheta istotako pomembna: položiti mora namreč temeljni kamen za нравno življenje bodoče inteligence.

V ta namen je treba že med letom govoriti o nevarnostih v življenju. Aplicirajo naj se zlasti zgodbe na eventuelne konkretne slučaje in posebno hvalevredna je primerna razlaga knjige Tobijeve, ki je polna lepih in praktičnih naukov za one, ki jemljejo slovo od šole. Že sam poslovilni govor umirajočega Tobija vpliva prav zelo: „Sinovi moji, poslušajte svojega očeta. Služite Gospodu v resnici in trudite se storiti, kar mu je všeč“ itd. V letošnjem zadnjem kurzu smo opravili daljšo poslovilno pripravo takole: Vsako uro smo prebrali po eno Slomškovo pesem, ki so žalibog še premalo znane našim šolam. Te pesmi (Slaba tovarišija, Zvonec vesti, Slovo itd.) so pravi vzgojni biseri. Vsako pesem se je po eden naučil in prihodnjo uro deklamiral. Nauki povzeti iz pesmi so praktični, nazorni in zraven še v lepi obliki povedani. Zadnje tedne je jako umestno med molitev po šoli vplesti še prošnjo: „Da vse v življenju verne in poštene ohraniš — prosimo Te, usliši nas“! Efekt je očividni.

Dan slovesa! Je pač v resnici težko slovo tudi od šole. Učenci in katehet so bili združeni, prijatelji, sedaj se pa ločijo! Za ta dan je treba še prav posebne priprave. Ta dan naj bi bil za odhajajoče praznik. Katehet prinési v šolo spominke. Kakšne? Najbolje je, če dobi vsak eno knjigo „Mladeničem“ oziroma „Dekletom“. Poslovilni govor bodi lepo sestavljen in iz srca govorjen. Tendenca, katero naj ima pred očmi katehet, bodi: fantom oz. dekletom vzbuditi veselje do poštenega življenja, opozoriti jih na društva etc. Jako lepo je izpadla pri nas tudi skupna posvetitev razreda presv. Srcu Jezusovemu, ko je 40 učencev obljubilo zvestobo najsvetejšemu Srcu. Fantje naj se še isti dan vpišejo v naša društva, da ni stik z njimi popolnoma pretrgan.

Ker so ti dnevi velikega versko-nravnega pomena, ostanejo v spominu tako, kot dan prvega sv. obhajila. Ne bilo bi napačno, ko bi se

tudi v naših krajih vpeljala lepa poslovilna navada, kot jo je prakticiral dušni pastir v Halleinu. Svečanost je v „Kirchenzeitung“ 1918, 249. takole opisal:

„Es wurde bei uns eine Abschiedsfeier mit General-Kommunion aller austretenden Schüler am letzten Schuljahrstag veranstaltet. Zu dieser Abschiedsfeier wurden außer den Schülern auch deren Eltern und Angehörige eingeladen. Der Eindruck war tieferregend!“

Tako naj bi se slovesno zaključil dan, ko neha šolska obveznost. Vtis je globok: vera se vname, trdni sklepi dozore in marsikoga ravno spomin na te dni drži nazaj in mu kaže pravo pot, ko pride kot Heraklej na razpotje.

Šolska leta so torej proč! Mladenič stopi v življenje. Prva zavest, ki jo občuti, je: fant, sedaj si prost! Sedaj lahko kadiš, uro si kupiš, da ne boš več drugih vpraševal, vino lahko piješ — seveda, če imaš denar — v cerkev lahko greš od zadaj, ali pa na kor na „štenge“ — tudi med fante se lahko vrineš, samo, če te bodo marali. Kratkotomalo: svoj gospodar si! To je tista zavest, ki je že za marsikoga postala causa peccandi!

Če nima mladenič takoj vodnika, ki ga prime za roko nad tem prepadam med „omejenim“ in „neomejenim“ stanjem — bo trpela vera, izgubljena bo нравnost in trud dolgih šolskih let bo zapravljen. — Zato pa kakor hitro mogoče vpišimo mladino takoj po izstopu v „Mar. družbo“ ali „Izobr. društvo“. Pa vpisati še ni vse! Vsako nedeljo naj se sestanejo v društvu! Polagoma se jih privadi k čitanju časopisja in kar je najvažnejše: apologetika naj bo aktualna razprava pri teh sestankih. Ne v suhoparni filozofski obliki — v poljudnem, če mogoče tudi humorističnem stilu zavrnilimo različne napade na vero in нравnost.

Pustiti je najbolje, da fantje sami povedo, kaj so slišali o veri. Na ta način lahko presodi voditelj, kje se zabavlja zoper vero, katere ugovore mora še prav posebno pobijati in na katere fante še prav posebno paziti. Koliko lepih zrn globoke vere lahko vzkali pri teh prijateljsko-zaupnih sestankih.

Isto velja glede morale. Marsikdo se je že v teh letih navadil preklinjati po kranjsko in madžarsko. Ravno pri teh sestankih se lahko vpliva na medsebojno kontrolo glede pijančevanja, grdega govorjenja in kletve. Pametno izbrana in urejena knjižnica in zlasti mladeniški tabori, združeni z malimi izleti, so tudi za naš čas velike važnosti. Ob takih prilikah naj se vrši tudi skupna spoved in sv. obhajilo. Na pod-

lagi tega medsebojnega prijateljskega občevanja pride mladina iz defenzive v ofenzivo t. j., ne brani se samo slabega vpliva, ampak odločilno-dobro vpliva tudi na druge.

Tako bi se versko in moralno nadzorovalo mladino, ki ostane doma. Veliko jih pa je, ki že v zgodnji mladosti odidejo od doma bodisi v obrt, šolo itd. S temi seveda dušni pastir ne more ostati v drug čnem, kot v pismenem stiku. Je pa ravno ta mladina, ki odhaja od doma, še prav posebno izpostavljena slabim zgledom.

Prav bi bilo, ko bi se tudi pri nas ustanovil jako potreben „Diözesan - Jugend - Sekretariat“, podoben onemu v Lincu. Koliko informacij bi lahko dal staršem ali vzgojiteljem, ki ne vedo kako in kam bi vtaknili hčer ali sina, ki odhaja od doma. Splošno se lahko reče, da je pri nas za dekleta, ki gredo od doma, veliko bolj poskrbljeno, kot pa za fante. Takoj, ko gredo iz šole, jih vzame pod okrilje Mar. družba ali podobno društvo, ki jih uvede v življenje. Če gre po svetu tako deklet, pa že skrbijo zanjo razni „domovi“. Zanimivo je v tem oziru poročilo P. Noppela v 9. zvezku „Stimmen der Zeit“, str. 233. Ni čuda, če se nahaja ravno med fanti glasom statistike na vsakih 100.000 do 3000 obsojenih vsled prestopka ali hudobije. Hic Rhodus, hic salta!

S prijaznostjo, „denn mit Grobheit erreicht man bei der Jugend am letzten doch immer das Gegenteil“ (Förster), z zabavnim programom in odkritim srcem, se dajo tudi taki „zaostali ptiči“ privedi v društvo, kjer dobe mirno zavetje zoper verske in moralne napade,

Z žalostjo je treba konstatirati, da je posebno v vojskinem času mladina teh let precej nizko padla glede vere in morale. Fantovščino so začeli piti že 15 letni mladiči, glavni nočni razgrajachi so „junaki“ teh let, čez Boga, vero in duhovnike zabavljajo ravno ti, ki še le doraščajo. Je resnica, kar je v junijski številki „Stimmen der Zeit“ zapisal P. Pesch: „Hundert Jahre, ruhiger Entwicklung hätten die gesellschaftlichen, wirtschaftlichen und moralischen Verhältnisse nicht so von Grund aus umgestalten können, wie die wenigen Kriegsjahre es vermocht haben.“

Zato je nujna potreba vsaj ono mladino, ki je ravnokar izstopila iz šole, hitro nase pritegniti in jo z direktnim vplivom držati. Žrtev ni nobena prevelika, gre za duše in za pošteni narodni naraščaj. *Kaxia xai 'Apetij* — obe hodita po svetu. Paziti je treba, da ne zmaga prva tam,

kjer bi morala cvesti druga. Čuvajmo zlasti prve cvete mladosti, „denn nehm' ichs nicht, so nimm't ein anderer“.

C. S a m s o n.

V onih dneh je sodil Izrael močni Manuetov sin Samson. Vdal se je pregrešni ljubezni do Filistejke, kateri je bilo ime Dalila in je prebivala v Soreku. Pregovorili so jo, da je izsilila iz Samsona skrivnost moči in mu odrezala sedmero kodrovih las, v katerih je kot Nazirejec imel vso jakost. Zato so ga Filistejci zgrabili, naglo so mu iztaknili oči in peljali v Gazo, kjer so ga zaprli, ga privezali k mlinskemu kamnu, kjer je sedeč mlet žito v zasmeh Filistejcem.

Ta zgodba — je zgodba marsikaterih 18 - 20 letnih! Korenjaki po telesu, da so se jim naborne komisije kar čudile, zdravi, v polni moči, pa nele telesni, tudi dušni. Saj je bilo nekaj prizorov v resnici nebeških, ko so fantje v orlovskem kroju pristopali k mizi božji javno, pred vsemi. Pa je prišla vojska in so odšli nele v ogenj, kjer se preizkuša telesna moč — ampak tudi zlato vere in morale. Nivó, na katerega so zadeli, je bil čisto drugačen. Doma je vero učil duhovnik, tu se je iz vere norčeval feldvebel, doma so zvečer molili rožnivenec, tu so preklinjali za zajutrek in se pridušali za večerjo, doma je bila sramežljivost prvoveljavna čednost v družini — tukaj je pa privrel ves gnoj moderne nesramnosti na dan. In ves ta pekél je bil prisilno užgan — vse na povelje! Kako se je pa v teh razmerah izkazala verska vzgoja fantov? „Alles Ungesunde ist gleichsam an die Oberfläche getrieben und brach auf in eitriger Beule. Und Ursache? Allgemeine Knappheit und Not, Schwinden von Gewissenhaftigkeit und Achtung vor den Gesetzen in weitesten Kreisen, oben und unten — das war eine giftige Wolke, die sich auf die aufkeimende Jugend legte (Stimmen der Zeit 222). In uspehi? Ponekod je nevera žela bogate sadove, pa ne toliko vsled obupa ali premišljevanja. Več fantov, kot so jih pomorili kanoni, so pomorili „Befehli“ in zlasti Dalile. Te so roparice energije in vere v sicer poštenih fantih.

Kako torej poživiti vero v teh padlih Samsonih? Operacija je težka, a potrpežljivost in ljubezen do neumrjoče duše — jo prenese. Prva zahteva je: S prijaznostjo in krotkostjo se približaj takim revežem. Nikar takoj in medias res! Pohvali ga, kot junaka, vprašaj po razmerah v ujetništvu in polagoma ga pripravljaj na glavni naskok: Tedaj pa zaupno vprašaj: Ali ne bi hotel opraviti dolge spovedi? Oreh je trd, operacija težka, če se pa posreči: erit majus gau-

dium super unum peccatorem, quam super 99 justos! Tako je z onimi, ki se pokvarjeni vračajo. Z drugimi, ki pošteni odhajajo, naj bi dušni pastir še prav posebno rad občeval, priredil jim poslovilni večer, skupno sv. obhajilo in jih opozoril na nevarnosti. Redni pisмени stik tudi veliko pripomore, da se vsaj semtertja opozori fanta na prejšnje sklepe in nauke. Seveda bi bila in tudi je — na drugi strani dolžnost merodajnih faktorjev, da bi z vso silo pritiskali na vojno vodstvo, da vsaj omeji oni kričeči nemoralni terorizem med vojaki.

Toliko o Samsonih!

Par vrstic še o Dalilah!

Najžalostnejše poglavje te vojske bi lahko naslovili takole: Skvarjene ženske in njih pogubni nemoralni vpliv na armado! Rezultati bi bili žalostni in grozni. Vendar, hvala Bogu, med našimi dekleti ni veliko Dalil. Marijina družba jih je večino rešila, zato je pa treba posvetiti vse moči tej verski organizaciji. Če je pa katera padla, je padla po lahkomišljenosti oziroma nevednosti — take revice je treba zopet vzdigniti in varovati bližnje prilžnosti.

Z zaničevanjem, zapostavljanjem ne bo nihče pridobil teh rev. Za zgled naj nam služi Kristov zgled in Njegovo usmiljeno srce do grešne Magdalene. Da se bodo pa dekleta lažje varovale te kuge, so prva eminentna sredstva sv. zakramenti. Poleg teh je pa treba dati dekletom tudi poštene snovi, da jih ta privleče nase in ne lascivnosti — treba jih je — zaposliti.

In za naše razmere se mi skoraj ne zdi bolj pripravnega dela kot je ravno karitativno delo.

„Der große Einfluß ernster Frauen und Mädchen auf dem caritativen Gebiet hat schon ungemein viele Jugendseelen, auch Delinquenten, auf festen Boden gestellt.“ (Jugendlehre — 431.)

Zato je le obžalovati, da še sedaj ni definitivno konstituirano Elizabetino društvo, ki bi s svojim programom lahko veliko preuredilo po naših mestih in vaseh.

Pri nas imamo sličen odsek »Izobr. društva«, ki čaka, da se agregira centrali. Nekaj izredno veselega opazi človek pri tem delu. Splošno, specifično žensko zanimanje preveva članice in noben trud jim ni prevelik, da bi ga ne zmogle. Pametna razdelitev po vaseh, natančna evidenca nele bolnikov, ampak tudi sirot, zanemarjenih otrok, slabih časopisov, nemoralne noše itd., to je polje, ki lahko obrodi stotere sadove. Priporočati je, da se vsaka taka karitativna akcija snuje na verskem stališču, torej v pravila pri-

vzame tudi verske vaje (e. gr. mašo, skupno sv. obhajilo). Taka ustanova je potem za faro velikega verskega in moralnega pomena. Mesto „Dalilaseelen“ bi dobili na ta način veliko spoštovanjavredne „Agnesseelen“. Edel sei der Mensch! Wirklich edle Menschen erkennt man aber daran, daß sie Retter sind in Worten und Werken und tausend Tränen der Reue fließen machen, wo andere nur Trotz und Selbstsucht und Zorn fanden. (Jugendlehre 454.)

D. Makabejci.

„Bilo je v dneh uničenja. Sloveče svetinje so bile ljudstvu pobrane in njegovi mladeniči so padali pod mečem. Tedaj so raztrgali Matatija in njegovi sinovi oblačila. Zbrali so bojno četo in rešili postavo božjo iz rok nevernikom in bojaželjnim kraljem... Približali so se pa dnevi smrti Matatijeve in tedaj je govoril takole: Sinovi moji! Kdor v Boga zaupa, ne obnemore. Bodite srčni in moško se vedite po postavi: Priklopite si vse, ki izpolpujejo postavo in osvetite svoje ljudstvo. Vedno in povsod se ravnajte po zapovedih, ki jih je dal naš Bog na veke! Nato jih je blagoslovil in umrl in ves Izrael je žaloval za njim z veliko žalostjo!“ Ta Matatijev testament bodi svet tudi naši mladini, in zadnji njegov blagoslov naj spremlja tudi naše fante!

E. Mi — in — oni!

Kaj sodi pa „moderna javnost“ o veri in morali naše mladine v tej dobi! Naj govori literatura! Rihard Nordhausen je spisal knjigo: „Zwischen vierzehn und achtzehn“. V tej knjigi piše takole: „Niemals noch hat ein Geschlecht seiner heiligen Pflicht für schulentlassene Jugend so gröblich zuwidergehandelt, wie wir! Die Sorge für die Jugend zwischen Schulbank und Kaserne ist jetzt das ernste Problem, das an die Tore des Jahrhunderts klopft.“ (S. 10, 15.)

In to trkanje na vrata stoletja je postalo močnejše. Oglasili so se najrazličnejši faktorji in pojavile raznovrstne moderne struje, ki skušajo mladino vzgojiti „po svoje“ in jo pripeljati v svoj Avgijev hlev. Posebno socialni demokratje se silno zanimajo za mladino. Človek ostrmi, ko bere, da ima monakovski soc. dem. list „Arbeiterjunge“ nad 100.000 naročnikov. S pomočjo berila in športa zvbijajo mladino v svoje mreže. In kaj pomeni biti član ene soc. dem. organizacije, je jasno povedal Liebknecht: „ein eminenter Kämpfer gegen das Christentum“. Ta organizacija si je pridobila med delavsko, zlasti železničar-

sko mladino na Kranjskem precej somišljenikov. Kako važna je torej dolžnost lastne delavske organizacije in podpiranje ter preureditev lista „Naša Moč“, ki je zaenkrat pravzaprav le „Naša slabost“.

Tudi ne bi smeli prezreti onih usodnih gibanj, ki so prišla k nam iz dežele sanj — Nemčije. Prvi način take psevdovzgoje je: Wandervogelbewegung. Bistvo: Da se umakneš vzgoji doma in v šoli — romaj! In takih klatežev med dijaki in delavci je že veliko. Odtujenje družinske vzgoje, brezbržnost za šolo, laksana morala, ki jo posebno pospešujejo skupna „bandanja“ z ženskim spolom — to so usodne posledice tega vzgojnega izrodka. Hvala Bogu, te psevdopedagogije zaenkrat še ni pri nas — vsaj organizirana ni! Neorganizirana je pa že, ker se marsikateri „vagantje“ klatijo v nedeljo po gozdih, gorah in gostilnah, in sicer najraje med mašo. Ta pojav se bo po vojski posplošil, ker se bodo takim Robinzonom pridružili še oni, ki se bodo vrnili iz vojske, kjer ni bilo treba dosti pridigovanja poslušati. Druga nevarna struja — tudi iz istih sfer zanešena — je: Freie Jugendbewegung. Četrto in šesto božjo zapoved so te vrste ljudje obesili na klin. Te vrste ljudje imajo svoje glasilo: „Vortrupp“, ki ima 16.000 naročnikov. Nehote se človek domisli na našo „Mladost“, ki je žalibog vsled razmer nekoliko zaostala. Več spisov in agitacije bo treba!

Vojska je zamenjala rdeče — orlovske srajce s sivimi vojaškimi „mantli“ — pa pod marsikatero vojaško suktnjo bije še vedno isto orlovsko srce. Ker ravno omenjam „Orle“, je prav, če tudi te revidiramo — samo načelno! „An sich entspricht das Turnwesen einem Triebe der Jugend, der richtig gepflegt von veredelnder Wirkung für Geist und Gemüt sein kann“ (Luttenberg, Kirch. Jahr. 11).

Domislimo se pa sedaj onega, ki je septemberskega dne pozdravljal telovadce italijanske, pride človek do spoznanja, da tudi cerkev skrbi za telo — prepusti pa primat vedno duši. Isto je poudarjala tudi škofovska konferenca 1917 na Dunaju, ko so škofje kot normo postavili „skrb dušnih pastirjev v naši duši“.

Saj so časi, ki jih sedaj živimo, precej drugačni kot pred 50 leti. Takrat so bile bratovščine povečini še edine organizacije in verske vaje njih edini namen. Sedaj so pa valovi vojske zanesli socialno misel, kritiko in nagon tudi med mladino. Marsikateri 18 letni fant, ki bi sicer v urejenih razmerah mislil še na zajce in golobe — je začel v vojni službi preresetavati težke so-

cialne probleme: Zakaj vojska, čemu trpim, kdo je kriv krvi, kako bi moralo biti itd. Zato so lansko leto meseca novembra škofje izjavili: „Daß es nicht nur erlaubt, sondern auch sehr wünschenswert ist, daß die unmittelbaren irdischen Berufs- und Standesinteressen der Jugend in individueller und sozialer Hinsicht praktisch wahrgenommen und gefördert werden.“

Ne pomaga nič: mladina hoče veselja in družbe. Kar velja splošno o kristjanih: Ohne Freude kann ein Christ nicht leben (Keppler), velja v podvojeni meri za našo mladino. Čmeren obraz, grobe filozofske besede, lena, kislja, priučena askeza — ni za mladost — ki take značaje odbija. Fant hoče petja, skakanja, vriskanja — pa tudi resnega pomenka — in vsega tega mu naš kat. soc. program ne brani, da je le: anima sana in corpore sano. Več Don Boskov manjka med vzgojitelji — pa bi bilo z mladino več uspeha.

Prvi namen pa je seveda: Vzgoja značaja. Naj bi ravno na duhovnikovem obnašanju videli, da ga nesreča ne stre, sreča ne razburi. Tiho, veselo možatost in krepko vero morajo videti naši fantje v vzgojiteljih.

Vsak ne more biti arhitekt pri vzgojni stavbi naše mladine — je pa lahko zidarski pomočnik, ki nosi gradivo. Zidajmo pa stavbo — ne na pesek, ampak na skalo, katere fundament je Jezus Kristus, pravi Sin božji.

Taka vzgoja nam bo vzgojila veliko dobrih Tobijev; varovala bo Herakleje na razpotju, čuvala moč Samsonov pred zvijačami Dalil in storila veliko Makabejcev, „ki bodo goreli za postavo, vero svojih očetov in za kras svetišča sionskega Boga“.

Filip Terčelj.

2.

Če se stavi vprašanje v tej obliki, se zdi, da se suponira, da se je posrečilo otroke do 12. leta verskonravno dobro vzgojiti, to je, da so storili starši, duhovnik in učitelj svojo dolžnost. Če to, potem se je nadejati, da bo mogoče otroka z lahkoto ohraniti na utrti poti. Če pa že v njem gore strasti, dasi morda še z neopaznim plamenčkom, bo delo polno truda in bridkih prevar. Toda obupati se ne sme, še se da drevesce upogniti in privezati k trdni opori.

Do štirinajstega leta hodijo otroci v ponavljalno šolo. Dečkom se v tem času razum precej razvije in zbudi se večje zanimanje za izobrazbo. V deklicah pa se že prične pojavljati raztresenost in vrši se v njih skrivnostni razvoj, ki

vidno moti umsko delovanje. Temu primerno naj katehet uredi svoje poučevanje. Pri deklicah naj govori bolj nazorno in bolj za srce, pri dečkih pa lahko bolj abstraktno, da previdno zadovoljuje budeče se zanimanje. Biti mora z njimi dober in ljubezniv, tako da ga imajo vsi do zadnjega radi. Z največjim premagovanjem naj kaznuje, da ne vtisne mlademu srcu neprijazne slike dušnega pastirja. Ker so v vsakdanji šoli hodili mesečno k sveti spovedi, naj jih navaja, da pri tem ostanejo tudi v ponavljalni šoli. Marsikje je mogoče poskrbeti za skupno mesečno spoved. V tem času otroci največ začno grdo govoriti, zato naj na to obrača posebno pozornost v šoli in v spovednici. Neverjetno je, koliko izda, če se v šoli kolikor mogoče razumljivo ožigosa ta greh. Krivci kar pobešajo glave in ne upajo drug drugega pogledati, ko se jim pove, da so govorili grdo na poti v šolo in iz šole v cerkev in iz cerkve, v nedeljo popoldne, na paši itd. Tudi v kletvini se začno poizkušati. Organizirajmo jih zoper to razvado in vpeljimo pri njih odsek zoper kletve! Gotovo bo več zalagal kakor pri starejših, posebno še ker ga bomo lahko vsak teden nadzorovali in vzpodbudili. Zapišimo jih v Sveto vojsko in jim dajmo potrebni pouk s pomočjo slik! S kakšnim zanimanjem poslušajo take reči, če se le količkaj pripraviš. Tudi za seksualni pouk je treba najti primerne oblike. Zle posledice nečistosti za telo lahko v najdostojnejši obliki pojasniš s slikami v knjižici zdravnika dr. Paulla: Halte deine Jugend rein. To se vtisne bolj kakor najzgovornejša razlaga v spomin in rodi gnus in odpor. Vojaki z bojnega polja so pisali svojemu katehetu, da jih je ravno spomin na take slike, ki so jih videli v šoli, obvaroval v najbolj kritičnih urah.

V dobi od 14. do 16. leta prihajajo pri nas dečki in deklice — seveda ločeno — pozimi v nedeljsko šolo. Če se prav nastopi, pridejo vsi brez izjeme. To so zares dragocene ure, žal da prehitro minejo. Človek bi jim rad razložil vso apologetiko v prikladni obliki, povedal kaj o cerkveni zgodovini, liturgiji, o lepem vedenju v cerkvi in doma, o zakramentih itd., spet bi jim govoril o zmernosti, čistosti, zakaj zdaj vidim, da v tem ljudstvu že vse kipi. Rad bi jih navdušil, da bi se kaj več izobraževali, ker jim šola dozda v tej dobi nič ne pomaga, kakor se to godi na Nemškem. Toda za vse to primanjkuje časa. Zato bi morda kazalo število ur raztegniti in si napraviti natančen načrt. Zdi se mi zelo važno, da jih v tem času navdušimo za čitanje,

da se s tem vsaj nekoliko okupirajo ob nedeljah, pozimi in o prostih večerih. Navadimo jih, da bodo hoteli redno vsak teden čitati Domoljuba, da bodo vselej segli po Bogoljubu, pa tudi po strokovnem Kmetovalcu, in če kaže, priporočimo jim Mladost, ki naj bi bila cenejša in bi se vedno ozirala tudi na naraščaj.

V tem času dečke in deklice seznanimo z Marijino družbo. Pri deklicah se večkrat najdejo predsodki, ki so jih doma vcepili, te je včasih težko izbiti. Dečki pa so nekam okorni in navidez nepristopni. Samo splošno povabilo navadno ne pomaga, treba je z neko prijetno vsiljivostjo podreti steno, ki naju loči. Seveda tudi po starših je včasih treba vplivati. Govori pri shodih morajo biti taki, da jih mlad človek res z zanimanjem poslušaja. Družba mora nuditi veselja. Naj se priredi sempatja izlet, božja pot, skupen shod več družb. To jih zelo poživlja. S fanti Marijine družbe je res treba imeti kaj stika. Če se izbere dobro predstojništvo, so dotični mladeniči v svojih vaseh kakor „stebri v hiši božji“. Pa tudi druge je treba navajati, da vplivajo na zunaj stoječe. Tako so ti fantje — podobno velja za dekleta — kakor ostanek Izraelov, po katerem se bodo Jakobovi spreobrnil k močnemu Bogu. (Iz. 10, 20.)

Delovanje Marijine družbe se razvije po sebnosti pri mladini od 16. do 20. leta. Tu imaš navadno več veselja z mladino, posebno s fanti, nego v prejšnjih letih. Zakaj do let razvoja v telesnem oziru so bili najboljši negotovo blago kakor loterijske številke: nisi vedel, kaj se bo dvignilo. Sedaj pa se prično pojavljati v značajih določnejše smeri, tako da bolj veš, kje in kako poprijeti. Je pa tudi opaziti, da postajajo še bolj nepristopni, toda samo na videz, ker ti ne znaš poprijeti in ker ne znaš iti za ovčico, ki se hoče izgubiti.

Največ boš tu dosegel z osebnim stikom s posameznim. Neverjetno je, kako se preprostemu človeku vtisne najnezatnejša beseda, če je bila ravno njemu namenjena. „Kaj so ti pa rekli?“ se vprašujejo, ko odideš, in natančno pretehtajo vsako besedo in jo ponavljajo še čez dolgo časa. Če bi mi bolj meditirali, bi bili na take navidez nezatne pogovore bolj pripravljeni in bi znali vselej neopaženo v živo zadeti. V teh letih se godi ponavadi, da stopijo fantje — tudi dekleta — v šolo k starejšim pretepačem, ponočevalcem itd. Zakaj bi mi ne skušali teh pridobiti? Seveda le z osebno prijaznostjo. Misli in se vda v usodo, da ga imajo vsi za „lumpa“. Če mu ti privoščiš prijazen razgovor, je ves očaran, češ, ta

pa ravna z menoj kakor s popolnoma poštnim človekom; saj bi bilo res najpametnejše, da bi se tako držal!

Osebni stik se udejestvuje posebno v spovednici. Če smo splošno navadili faro, da pristopi k svetim zakramentom vsaj na dva meseca, bodo prišli tudi fantje, ki kaj nase drže. Kakor začenjamo z apostolstvom mož, vpeljimo tudi apostolstvo mladeničev od 16. leta dalje. Sicer pa če urgiramo spoved pri shodih Marijine družbe, bodo prišli tudi drugi približno na take čase, posebno taki — dekleta! — ki se izgovarjajo, da zato ne pristopijo k družbi, ker kljub temu lepo živijo. Kaj se v spovednici lahko doseže, kako se zatira nezmernost, nečistost (onanizem), ponočevanje, preklinjanje, izostajanje od službe božje, tega pač ni treba tu podrobno razvijati. Toda kolikega premagovanja, modrosti, ljubeznivosti ti je treba, da boš mladino z uspehom spovedoval!

Vendar bi nam vse to nič ne pomagalo, ali vsaj prav malo izdalo, če bi domača vzgoja odpovedala. Iz dobrih hiš prihajajo dobri mlade-

niči in blaga dekleta, iz slabih staršev pa le če se pojavi atavizem. Torej ofenziva na starše, namreč v obliki zanemarjene hišne pastorizacije — saj zdaj prihajajo ljudje trumoma sami k nam! — pa tudi v cerkvi: v spovednici in na prižnici! Pouk mater se marsikje zanemarija, dasi je tako silno potreben! Saj so matere tako sprejemljive, da se lepa beseda, ki jo nanje nasloviš, kmalu v nepričakovanih sadovih pokaže! Samo premalo študiramo! Premalo vemo iz vzgojeslovja, premalo psihologije, asceze, premalo poznamo življenje preprostega človeka in premalo se pripravljamo za svoje govore!

Včasih bi boljše vplivalo, če bi jim prišel to povedat tuj gospod, seveda učen! Duhovne vaje za dekleta! Prav! Zakaj pa ne za matere, da se bo v celi hiši poznalo! Če za dekleta, zakaj pa ne enkrat za fante? Seveda, treba bi bilo reklame — sit venia verbo — treba prositi, po starših napeljati, pa bi šlo in uspeh bi bil nepričakovan.

Mladina nas čaka, ne bežimo od nje!

Jos. Šimenc.

109.

Škofijske pisarniške takse.

Na tozadevno prošnjo g. metropolita je sv. stolica z reskriptom S. Congregationis Concilii z dne 5. avgusta 1918, št. 3126/18, odobrila za cerkveno provinco goriško za dobo pet let nove pisarniške takse, ki so v rečenem reskriptu sledeče navedene:

I. in materia matrimoniali:

a) pro dispensatione impedimenti minoris gradus, quae conceditur ab Ordinario vel vi facultatum vel ex iure	6 C.
b) pro dispensatione impedimenti maioris gradus (praeter taxam seu oblationem S. Sedi solvendam)	10 C.
c) pro dispensatione ab una proclamatione	2 C.
d) pro dispensatione a duabus proclamationibus	4 C.
e) pro dispensatione a tribus proclamationibus	6 C.
f) pro concessione nuptiarum tempore venuto et horis pomerid.	6 C.

II. in materia beneficiis:

a) pro investitura in praebendam canonicalem cum dignitate praepositi vel decani vel scholastici	40 C.

b) pro investitura in praebendam canonicalem simplicem in capitulis cathedralibus, concathedralibus et collegiatis necnon pro nominatione in canonicum honorarium	30 C.
c) pro investitura in praebendam archiepiscopalem et parochialem — decanalem	20 C.
d) pro investitura in praebendam parochialem simplicem et curati independentis	15 C.
e) pro beneficio curati dependentis, capellani expositi, vicarii parochialis vel choralis, capellani monialium, pro administratione provisoria in loco beneficii	10 C.
f) pro administratione provisoria excurriendo ad sedem beneficii, pro cooperatura et pro beneficio simplici	4 C.
g) pro professura theologica	40 C.
h) pro concessione missionis canonicae pro scholis mediis	40 C.
i) pro concessione missionis canonicae pro scholis inferioribus (solvenda occasione primae nominationis tantum)	20 C.

k) pro dispensatione a repetendo examine
pro beneficiis curatis 4 C.

III. in aliis materiis:

a) pro benedictione novae campanae . . . 10 C.
b) pro litteris erectionis alicuius funda-
tionis ecclesiasticae 10 C.
c) pro testimonio superati examinis pro
beneficiis curatis 3 C.
d) pro dimissorialibus et commendatiis . . . 1 C.
e) pro testimonio suscepti ordinis 2 C.
f) pro legalizatione alicuius documenti . . 1 C.
g) pro quacumque licentia in privatum
commodum in scriptis data ratione ha-
bita facultatis oratoris 1—10 C.
h) pro approbatione contractuum loca-
tionis 1 C.

i) pro approbatione alicuius contractus emp-
tionis vel venditionis taxa, quae aequivaleat
1% pretii, accepti vel soluti a quocumque
ente ecclesiastico (exceptis religiosis exemptis);
quae taxa, quatenus non solvatur ab emptore,
partim vel tota possit expendi e peculio re-
spectivi entis ecclesiastici.

k) pro revisione rationum annualium cuiuscum-
que entis ecclesiastici licet Ordinario et in
posterum, sicut hucusque ex ordinatione gu-
bernii austriaci dd. 3. octobris 1858 § 106, exi-
gere aliquam modicam taxam in favorem
capsae Cancellariae, qua remuneretur revisor
rationum, eamque pro suo prudenti iudicio
etiam augere pro mutatis conditionibus oe-
conomicis tum in genere consideratis, tum
particularium entium ecclesiasticorum.

110.

Duhovne vaje

so l. 1918. opravili: Presvetli in premilostni gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

Dalje sledeči gg. duhovniki:

Anžič Josip, Arh Luka, Arko Mihael. — Bartel Bertold, Berlan Engelbert, Bernik Valentin, Bešter Ivan, Bizjan Janez, Bohinjec Peter, Brajec Josip, Brecljnik Alojzij, Brence Ivan, Brešar Josip, Bukowitz Henrik. — Cegnar Janko, Cuderman Josip. — Čebašek Ivan, dr. Čekal Ferdinand, Češarek Franc, Čuk Karol. — Debevec Ivan, Demšar Anton, dr. Demšar Josip, Dolinar Franc, Dolinar Ivan, Dostal P. Stanisl. — Erjavec Ivan, kan. Erker Josip, Erzin Leop. — Filipič Ivan, Flis Janez, Frančič Ivan. — Gabršek Franc, Gašperin Viljem, Glièbe Josip, dr. Gnidovec Ivan, Golob Franc, dr. Grivec Franc, Gross Karol. — Hauptman Peter, Hromec Ivan, Hybašek Vojteh. — Jager Matija, Janc I an, Janc Peter, Janež Dominik, dr. Janežič Ivan, dr. Jere Franc, Jereb Matej, Jerič Alojzij, Jerič Anton, Juvanec Josip. — Kajdiž Andrej, Kajdiž Valentin, Kalan Andrej, Kalan Ivan, Kalan Janez, Kepec Ivan, Klopčič Josip, Kmet Ivan, dr. Knific Ivan, Knific Josip, Kokel Franc, Koller Gustav, Komlanec Anton, Koritnik Anton, Košir Franc, Kovač Ivan, Kovič Jernej, Koželj Franc, Kramar Ivan, Kramarič Jvan, Krek Franc, Krumpestar Franc, Kržišnik Josip, dr. Kulovec Franc. — Lakmayer Franc, Lavrič Josip, Lavrič Vinko, Lesjak Anton, dr. Levičnik Alfonz, Logar Josip, Lovšin Anton. — Markič Josip, dr. Merhar Alojzij, Merješič Filip, Meršolj Ivan, Mevželj Ivan, Mezek Anton, Miglič

Jakob, Miklavčič Ivan, župnik, Miklavčič Ivan, žup. uprav., Mikš Ivan, Mikuž Ivan, Mrkun Anton, Muren Josip. — Nadrah Ignacij, Natlačen Peter. — Oblak Anton, Oblak Janez, Ocepek Josip, Ogrizek Jakob, Okoren Matija, Omahen Ignacij, Omahna Jakob, Omerza Franc, Opeka Ivan, Osolnik Franc. — Papež Anton, Pavlin Jernej, dr. Pečjak Gregorij, † Pečkaj Ivan, Pengov Franc, Perčič Mihael, dr. Perne Franc, Plantarič Josip, Podlipnik Josip, Pokoren Franc, Poljak Martin, Poljšak Anton, Porenta Anton, Porenta Gašper, Povše Henrik, † Prebil Ferdinand, Premrl Stanislav, Primar Ivan, Pristov Josip, Pucelj Janez. — Ramovš Jakob, Razboršek Jakob, † Rebol Franc, Regen Josip, Rihar Ivan, Rihar Matej, Rogelj Josip. — Dr. Šamsa Ivan, Selan Matija, Skubic Anton, Smrekar Janez, dr. Snoj Andrej, Stanonik Maks, Stroj Alojzij, Stupica Josip, Supin Karol, kan. Sušnik Ivan. — Šimnic Edvard, Šmid Franc, Šolar Josip, Štular Martin. — Tavčar Matej, Tavčar Tomaž, Texter Konrad, Tome Alojzij (Brezovica). — Učakar Franc, dr. Ušeničnik Aleš, dr. Ušeničnik Franc. — Vadnjal Anton, Vidmar Franc, Vilfan Matej, Vodopivec Ivan, Volc Alojzij, Vrhovec Franc. — Zabret Valentin, Zabukovec Tomaž, Zajc Karol, Zajc Pavel, Zajec Rihard, Zaplotnik Ignacij, Zavrl Alfonz, Zevnik Mihael, Zor Alojzij, dr. Zore Janez, Zupan Ivan, Zupanc Andrej, Zupanc Ignacij, Zupančič Va-

lentin. — Žavbi Ivan, Žbontar Matej, dr. Žerjav Kokolj Karol, morn. superior; Bahorič Fr., Gregorij, Žitnik Franc, Žnidaršič Anton (Štanga). Budin Jos., Jalen Iv., Strauss Lud., vojni kurati.

111.

Za vojne invalide.

Narodna vlada SHS v Ljubljani, poverjeništvu za socialno skrb, je sporočila semkaj z dopisom z dne 29. nov. 1918, št. Pr. I 13/18/1, da je „Komisija za preskrbo vračajočih se vojn timerov v Ljubljani“ sklenila prirediti za vojne invalide poučni tečaj na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu, ki naj bi se začel takoj začetkom prihodnjega leta in trajal nekačo pet mesecev.

Tečaj se razpiše po ravnateljstvu kmetijske šole in se bo vršil, ako se oglasi najmanj 15 vojnih invalidov. Pogoji bodo razvidni iz razpisa, podrobnosti se izvedo pri ravnateljstvu kmetijske šole.

Vsled prošnje zgoraj imenovanega poverjeništvu naj čč. župni uradi obisk tečaja priporoče prizadetim.

112.

Konkurzni razpis.

Razpisuje se župnija Belacerkev v novomeški dekaniji. Prošnje je nasloviti na Narodno vlado SHS, oddelek za uk in bogočastje v Ljubljani.

Kot zadnji rok za vlaganje prošenj se s tem določa 10. januar 1919.

113.

Škofijska kronika.

Umeščen je bil dne 29. novembra 1918 Ivan Strajhar na župnijo Borovnica.

Premeščen je bil Pavel Klemenčič, kaplan na Krki, kot župni upravitelj v Poljanico.

Nameščena sta bila kot kaplana bivša vojna kurata: Janez Burnik v Cerkljah pri Kranju, Leopold Erzin, hkrati kot beneficiat, v Šmartnem pri Litiji.

Umrla sta: Frančišek Frakelj, kaplan v Hrenovicah, dne 20. novembra 1918; Janez Klemen, župnik v Beli cerkvi, dne 4. decembra 1918. — Priporočata se čč. gg. duhovnikom v molitev.

Popravek. Šk. L. 1918. XI. str. 148: Zajc Frančišek, župni upravitelj v Beli peči, je delal konkurzni izpit iz II. polovice.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 6. decembra 1918.

Vsebina: 108. Pastoralne konference leta 1918. († Anton Bonaventura, škof.) — 109. Škofijske pisarniške takse. — 110. Duhovne vaje leta 1918. — 111. Za vojne invalide. — 112. Konkurzni razpis. — 113. Škofijska kronika.

Izdajatelj kn. šk. ordinariat. — Odgovorni urednik Josip Dostal. — Tiskala Katoliška tiskarna.